Nijmegen

Postadres
Gemeente Nijmegen
BM50
Postbus 9105
6500 HG Nijmegen

Bezoekadres
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen

T 14 024
nijmegen.nl

Contactpersoon
Coen Arentz
c.arentz@nijmegen.nl
T 024 – 329 20 30

Gemeenteraad van Nijmegen
Korte Nieuwstraat 6
6500 HS NIJMEGEN

Datum 10 oktober 2022
Betreft **Advies van de auditcommissie aan de raad over de Stadsbegroting 2023-2026**

Geachte leden van de raad,

Op 27 september 2022 heeft het college van burgemeester en wethouders de Stadsbegroting 2023-2026 vastgesteld. Naast deze Stadsbegroting, waarin het college vooruitblikt op de keuzes voor de komende jaren, maken de Stadsrekening (in het voorjaar), het Koersdocument en de eerste Voortgangsmonitor (voor het zomerreces), en de tweede Voortgangsmonitor (december) deel uit van de zogenaamde planning en control cyclus zoals we die in Nijmegen kennen.
De auditcommissie is onder andere belast met de voorbereiding van de besluitvorming van de raad over het vaststellen van de Stadsbegroting. Daarover brengt de auditcommissie jaarlijks advies uit aan de gemeenteraad.

Dit is de eerste begroting die ons nieuwe college aan de raad aanbiedt. De auditcommissie is van mening dat een adviesbrief momenteel daarom het meest passend is om suggesties en aanbevelingen mee te geven voor de begrotingsbehandeling. De commissie nodigt het college graag uit om samen op te trekken in de verdere doorontwikkeling van dit belangrijke kaderstellende document.

Als auditcommissie hebben wij de begroting – zoals u van ons de afgelopen jaren gewend bent - getoetst op sturingskracht, transparantie, inzichtelijkheid en financiële deugdelijkheid. Wij rapporteren hier over onze bevindingen. Deze kunt u betrekken bij de bespreking in de gespreksrondes over de begroting op 19 oktober en in de besluitronde van 2 november a.s.
Voorafgaand aan deze besprekingen zal een vertegenwoordiging van de auditcommissie de brief toelichten op de Politieke Avond van 12 oktober, daar kunt u uiteraard ook vragen stellen over onze constateringen en aanbevelingen.

Algemene constateringen

De auditcommissie spreekt haar complimenten uit aan het college en de ambtelijke organisatie over de algemene leesbaarheid van de begroting. Deze wordt met het jaar helderder en met minder jargon samengesteld, hetgeen de begrijpelijkheid van het stuk ten goede komt.
Tevens juicht de commissie het toe dat de relevante doelen uit de begroting duidelijk terug te vinden zijn in college- en raadsvoorstellen. Die koppeling is voor de raad erg waardevol.
Daar staat tegenover dat de commissie het jammer vindt dat de begroting pas op 27 september naar de raad is gestuurd. Dit gaat ten koste van de voorbereidingstijd, en de commissie roept het college op om dit in gedachten te houden bij oplevering van de volgende begroting.

Het overzicht van besparingsmogelijkheden ontbreekt

De raad heeft in 2019 gevraagd om een overzicht bij het Koersdocument met daarin per taakveld een overzicht van de besparingsmogelijkheden. Dit om de raad de mogelijkheid te geven om alternatieve voorstellen te doen. Het college heeft daar destijds in voorzien.
Vervolgens heeft het college op 21 april 2020 aan de raad een brief gestuurd waarin men aangeeft dat dit overzicht voortaan bij de begroting wordt geleverd. Deze afspraak is in het afgelopen voorjaar opnieuw bevestigd. Helaas hebben we wederom in deze begroting geen overzicht van besparingsmogelijkheden aangetroffen. De auditcommissie vindt het in verband met de gewenste transparantie, de sturende rol van de raad én het feit dat dit eerder is toegezegd, van belang dat een dergelijk overzicht wordt verstrekt. De auditcommissie gaat hierover graag in gesprek met de verantwoordelijk portefeuillehouder.

Impact inflatie op de Stadsbegroting

Het college heeft naar aanleiding van de hoge inflatie het prijspeil in de begroting aangepast. Er is een verwachting opgenomen dat de kosten over heel 2022 meer stijgen dan de 3% waar rekening mee is gehouden. Onze stadsaccountant Deloitte heeft aangegeven dat dit, gegeven de huidige situatie, kan leiden tot een substantiële impact op begroting en resultaat. Een beste schatting van de verwachte impact is echter niet toegelicht in de Stadsbegroting.
Daarnaast vraagt de auditcommissie zich af wat de impact is van de inflatie op de besloten investeringsplannen. De mogelijke impact is voor nieuwe investeringen becijferd op € 8,3 miljoen voor de bestaande investeringen. Dit is niet nader geduid in de paragraaf investeringen. Ook de risico's in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing zijn onveranderd. De auditcommissie vraagt het college om met een reflectie te komen op deze constateringen en de raad daarover te informeren.

Daarnaast is de auditcommissie van mening dat een reflectie gewenst is op de instabiele en onzekere financiële situatie van heden en nabije toekomst, die

het gevolg is van (financieel-)economische en daaraan gerelateerde maatschappelijke ontwikkelingen. Een regelmatig gesprek in de raad en met het college over de daarbij behorende verwachtingen en de mogelijkheden/voornemens hoe ermee om te gaan, heeft grote meerwaarde. Dan gaat het niet alleen om bijvoorbeeld krapte op de arbeidsmarkt, tekorten en kostenstijging van materialen (bouwopgaven), maar ook om de hoge inflatie en stijgende energiekosten: wat betekent dat voor ons als gemeente, de opgaven in (én samen met) de stad en de begroting?
De auditcommissie doet raad en college de aanbeveling om samen met elkaar op te trekken in deze uitdagingen, en nodigt het college uit om met de commissie in gesprek te gaan wat een goede modus zou zijn om de raad periodiek hierover te informeren.

Constateringen over de programma's

Meetbaarheid doelen en resultaten
Het valt de auditcommissie op dat ambities en doelen in programma's over het algemeen helder zijn verwoord, waarvoor hulde. Die doelen en ambities lenen zich dan ook om verder SMART te worden gemaakt. Deze mogelijkheid wordt echter – met een enkele uitzondering daargelaten – niet uitgewerkt en dat vindt de auditcommissie een gemiste kans. Hetgeen wat aan criteria, interventies en activiteiten in de doelenboom is opgenomen geeft weliswaar inzicht in de ontplooide activiteiten, en wat de koppeling is met de middelen;
maar wat niet meetbaar wordt gemaakt is welke resultaten Nijmegen wil behalen. Welke resultaten hebben we voor ogen? Wanneer is een doel bereikt? Daardoor weet de raad bij de meeste programma's niet of bijsturing nodig is of dat we op schema liggen.

De auditcommissie heeft de afgelopen jaren al vaker een punt gemaakt van het SMART formuleren van doelen en resultaten. In de doorontwikkeling van de doelenboom ligt een kans om de controlerende en kaderstellende rol van de raad zichtbaar te verbeteren. We hebben als raad én college samen nog het nodige te doen om de Stadsbegroting als sturingsinstrument effectiever te kunnen inzetten.
De commissie gaat graag met de portefeuillehouder in gesprek op welke manier deze doorontwikkeling in de komende periode gestalte krijgt.

Leesbaarheid
De leesbaarheid van de programma's neemt elk jaar toe. Een stevige eindredactie van het stuk laat zijn meerwaarde zien en dat is een compliment waard. Voorbeelden daarvan zijn programma's zoals Zorg, Welzijn en Wijkontwikkeling, en Economie en Toerisme.
Uiteraard kunnen in leesbaarheid nog verbeterslagen in worden gemaakt. Sprekend voorbeeld daarvan is te vinden bij het programma Bestuur en Organisatie: Opvallend is dat niet alles wat onder activiteiten genoemd staat, een activiteit is. Sommige teksten lijken meer doelstellingen of randvoorwaarden,

bijvoorbeeld ‘we hebben een lange termijnvisie op een moderne overheid en nemen besluiten die daarmee in lijn zijn’. Onder het kopje ‘wat willen we komend jaar bereiken’ staan deels activiteiten beschreven, deels betreft het doelstellingen. Deze zijn niet smart geformuleerd. De teksten zijn nogal wollig geschreven, in lange zinnen en niet altijd even begrijpelijk.
Het gebruik van jargon is in dit programma een aandachtspunt. Wie weet wat er precies bedoeld wordt met ‘*we zijn wendbaar en opgavegericht’*? Wat houdt de activiteit in ‘*we faciliteren en registreren identiteitsvormende levensgebeurtenissen*’?
En wat te denken van ‘*we willen met onze advisering en facilitering niet alleen aansluiten op de behoefte naar eenheid, gezamenlijkheid en samenwerking, maar deze ook helpen stimuleren op een wijze die werkgeluk bevordert’?*
De leesbaarheid van de teksten onder het kopje ‘betrouwbare en omgevingsbewuste uitvoeringsorganisatie’ springt er qua leesbaarheid wel positief uit.

<u>Constateringen over de paragrafen</u>

Investeringen
De wijzigingen in de investeringen ten opzichte van het coalitieakkoord zijn over het algemeen goed toegelicht. De kostenstijging bij het zwembad Winkelsteeg had duidelijker toegelicht kunnen worden. Er is sprake van een forse kostenstijging van € 18,1 miljoen tussen 22 juni en de start van de voorbereidingen voor de begroting (juni/juli 2022) die niet wordt toegelicht. Niet duidelijk is wat er bedoeld wordt met de zin ‘*uit de doorrekening van het investeringsplan op basis van reële uitgangspunten (afschrijvingstermijnen) is gebleken dat de kapitaallasten van het nieuwe zwembad passen in deze stadsbegroting.’*
De auditcommissie constateert dat de kapitaallasten voor het zwembad nu over 40 jaar worden afgeschreven in plaats van 20 jaar. De commissie vindt het belangrijk dat transparant wordt gemaakt hoe de gemeente met het afschrijvingsbeleid om gaat, wat het beleid hierin is en wat landelijke richtlijnen hierover zeggen; dit om te voorkomen dat de indruk van willekeur zou ontstaan.

Lokale Heffingen
Indien de Omgevingswet per 1 januari 2023 wordt ingevoerd, heeft dat mogelijkerwijs gevolgen voor de lokale heffingen. Wellicht had dat een plek kunnen krijgen bij de Ontwikkelingen.

Verbonden Partijen
In de begroting lezen we dat de Kadernota Verbonden Partijen op dit moment wordt geactualiseerd. Het lijkt ons wenselijk dat de auditcommissie daar tijdig bij wordt betrokken, gezien de focus van de commissie op voorbereiding van de besluitvorming van de raad over bedrijfsvoeringskaders en de P&C cyclus.
Bij de actuele ontwikkelingen ODRN wordt melding gemaakt van de ambitie om de bouwtaken vanuit de ODRN terug te halen naar de gemeente. In verband met de implicaties hiervan is het voorstelbaar dat deze keuze elders in de

begroting wordt gemotiveerd of dat een voorstel wordt aangekondigd. Dat is nu niet het geval.

Onderhoud Kapitaalgoederen
In de begroting 2022 werd nog een nota Kapitaalgoederen in 2022 aangekondigd. Deze aankondiging treffen we hier opnieuw aan, echter voor het vierde kwartaal 2022. In de lange termijn agenda ontbreekt deze nota nog. Gezien de relatie met de financiële verordening en de taak van de auditcommissie, kan de commissie zich voorstellen dat zij tijdig op de voorbereidingen van de nota meegenomen wordt.

In de paragraaf Onderwijshuisvesting worden de nieuw in de begroting opgenomen investeringen ten aanzien van onderwijshuisvesting, niet verder toegelicht of gemotiveerd.

Nota Grondbeleid
Op verzoek van de auditcommissie is het college inmiddels gestart met een nieuwe nota Grondbeleid, waarin meer aandacht komt voor o.a. de omgang met bovenwijkse voorzieningen.

Weerstandsvermogen en risicobeheersing
De toelichting op de kengetallen is zoals ook in voorgaande jaren erg duidelijk omschreven, waardoor ook niet-financieel onderlegde mensen dit goed kunnen volgen.
De auditcommissie heeft dit onderwerp overigens opgenomen in haar lange termijn agenda, mede naar aanleiding van de raadsbrief ‘reflecties kadernota risicomanagement, weerstandvermogen en financiële kengetallen’ d.d. 22 maart 2022. De insteek is om de kadernota in 2023 tegen het licht te houden.

Ik hoop u hiermee voldoende geïnformeerd te hebben. Het college en de rekenkamer ontvangen een afschrift van deze brief. De auditcommissie ziet een reactie van het college op onze opmerkingen en aanbevelingen graag tegemoet.

Hoogachtend,

Michiel van Hoof
Voorzitter